

De Hoeve: startbijeenkomst van een lerend netwerk.

De varkenshouders die zijn aangesloten bij de Hoeve zijn medio 2007 gestopt met het castreren van beerbiggen. Op dat moment namen 22 varkenshouders deel aan De Hoeve. De Hoeve is een samenwerkingsverband tussen varkenshouders en andere partijen in de keten die al enige tijd vlees produceert volgens Milieukeur. Dit vlees werd eerst hoofdzakelijk afgezet via de Keurslagers, maar inmiddels vindt ook afzet plaats bij Coop supermarkten en La Place restaurants. De keuze om te stoppen met castreren past binnen de strategie van deze keten die gericht is op het creëren van toegevoegde waarde. Cruciaal bij deze keuze is ook dat de keten overzichtelijk is (korte lijnen) en dat de afzet vrijwel geheel in Nederland plaats vindt. Voor andere ketens in de Nederlandse varkenshouderij, met name die met een groot aandeel export, ligt dit totaal anders.

Om de eerste effecten van deze verandering te evalueren hebben De Hoeve & Inkoop Oudewater een oriënterend onderzoek gedaan naar de praktische consequenties voor de bedrijfsvoering. Hieruit bleek dat de eerste indruk van de varkenshouders positief is maar dat er kanttekeningen geplaatst worden. De participerende varkenshouders hebben daarom behoefte aan meer inzicht in de effecten van het stoppen met castreren en het uitwisselen van ervaringen om kennisvragen rondom de bedrijfsvoering te beantwoorden krijgen. In overleg met het ministerie van LNV is hiervoor een project opgestart waarbij deze punten worden ingevuld. Het LEI is gevraagd om dit project te begeleiden.

Het project bestaat in feite uit twee hoofdlijnen:

1. De cijfers: het vaststellen van technische en economische effecten van het houden van beren; inclusief aandacht voor het effect op dierenwelzijn.
2. Het netwerk: het uitwisselen van ervaringen en aanbieden van toegang tot kennis om vragen/knelpunten rond de bedrijfsvoering op te lossen.

Voor het meer cijfermatige deel is samenwerking gezocht met Agrovision. Agrovision organiseert de verzameling van de cijfers van de betrokken bedrijven. De cijfers worden vervolgens door het LEI geanalyseerd. Op 23 september vond de eerste bijeenkomst plaats met de producentenvereniging. In deze startbijeenkomst zijn beide hoofdlijnen aan bod geweest.

De cijfers: er is een opzet voor de verzameling van de cijfers gemaakt. De aanwezige varkenshouders benadrukten het belang om zorgvuldig met de cijfers om te gaan. Vanuit het LEI is aangegeven dat de basis voor een goede analyse bij de kwaliteit van de cijfers ligt en dat hier ook een verantwoordelijkheid van de ondernemers zelf ligt. De groep heeft afgesproken om deze handschoen op te pakken en zorg te gaan dragen voor een verbetering van de kwaliteit van de gegevens. Het zal nog enige tijd duren voordat op basis van de gegevens van deze groep uitspraken gedaan kunnen worden over de effecten van het houden van beren.

Het netwerk: de startbijeenkomst is vooral gebruikt om de vragen die de participerende varkenshouders rond het houden van beren hebben te inventariseren. Dit leverde een intensieve discussie op binnen de groep. De belangrijkste vragen zijn als volgt samen te vatten:

- Gedrag (welzijn): de beren tonen agressief gedrag. Dit is door een aantal ondernemers naar voren gebracht. Aan de andere kanten zijn er ook enkele ondernemers waarbij deze problemen nauwelijks aanwezig zijn. Dit biedt perspectief om van elkaar te leren. Bij de meeste deelnemers is dit gedrag wel een indringend probleem. Hierbij is ook aangegeven dat dit probleem bij enkele varkenshouders afbreuk deed aan de arbeidsvreugde.
- Voerstrategie beren: het beeld dat de ondernemers hebben van de resultaten in groei, voederconversie en vleeskwaliteit verschillen onderling erg sterk. Wat is de beste manier van voeren? Welke voedermiddelen passen het beste?
- Afleverstrategie: het uitzoeken van juiste aflevergewichten vraagt extra tijd (wennen, ervaring opdoen) en het vraagt extra arbeid omdat beren gescheiden aangeleverd dienen te worden. Achterblijvers groeien heel langzaam en kunnen niet gemixt worden met andere achterblijvers.

Vanuit de groep is zeer duidelijk aangegeven dat de prioriteit bij de vragen rond het gedrag van de dieren ligt. Er wordt nu gekeken hoe dit vraagstuk op korte termijn kan worden opgepakt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de expertise op dit vlak bij ASG-WUR. Mogelijk worden op enkele bedrijven camera's geplaatst om het gedrag van de varkens te observeren.

[Karen Hoogendam](#)